

Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei.

Jubileul lui Anatole France

DEPTZECI DE ANI DELA NAȘTEREA ILUSTRULUI SCRITOR FRANCEZ. — (Vezi explicația)

Anatole France

Optzeci de ani dela nașterea genialului scriitor

Franța și împreună cu ea întreaga lume civilizată au adus prinosul lor de admirațiune ilustrului scriitor francez Anatole France care a împlinit optzeci de ani de viață rodnică și senină.

În lumea de astăzi, cuprinsă de nebunia atâtor patimi deșarte, bătrânul Anatole France reprezintă antica înțelepciune occidentală în opoziție aproape completă cu vremurile ce le trăim.

În timpul celei mai grosolane necredințe, a neînțelegerii universale, a urei a tot puternice și proteiforme, s'ar spune: ce caută înțeleptul care nu pretinde să modifice, ci numai înregistrează — minunat, așa cum un vrăjitor ca el o poate face — deșertăciunea unei civilizații al cărei progres neconținut nu este pus de cât în serviciul urei ipocrite și distrugătoare?

Și totuși, acel pe care mulți l'au numit fără să-l înțeleagă, un sceptic, poate fi considerat ca un profesor de energie, pentru slăbitul și desiurajatul nostru suflet contimporan.

Căci reliefând, ironizând și batjocorind, ignoranța, ipocrizia, prostia și cruzimea, France reușește să ni-l facă odioase și de aci, până a le extirpa din sufletul societății în care trăim, este un pas mai mult.

Orice formă de acțiune omenească — mistică, războinică sau civică — am dori, o putem găsi în opera lui Anatole France.

Proselitismul mistic al lui Paphnutie din „Thais“, virtuțile războinice și patriotice ale fecioarei *Jeanne d'Arc*, curajul social al lui *Bergeret* sau experiența lui *Jérôme Coignard*, nu alcătuiesc tabloul complet al năzuințelor omenești?

Fără să provăduiască abstenența, fără să renunțe la speranță, umânzând divinul și măsurându-l cu omul, France, convins că adevărul e trist și curajul omenesc nelimitat, socotește că singura înțelepciune consistă în forțarea omului spre mai bine, ori câte piedici ar fi de înlăturat.

Există o concluzie mai însuflătoare de energie de cât aceasta, pe care o dă un așa zis sceptic?

Pentru cine s'a îndoit vreodată de optimismul ilustrului scriitor, este de ajuns să înțeleagă admirabilul *credo* pe care France îl pune în prefața operei sale „*La vie de Janne d'Arc*“.

„*Cred în înfrățirea viitoare a popoarelor și o doresc cu arzătoare caritate a genului omenesc, ce luase ființă în conștiința latină în timpul lui Seneca și Epictet, strinsă atâtea secole de barbaria europeană, și care s'a reaprins în sufletele cele mai înalte ale vremilor moderne.*“

„*In zadar mi s'ar putea obiecta că acest lucru este o iluziune a visului și a dorinței: dorința creează viața și viitorul are grije să realizeze visurile filosofilor.*“

Iată secretul uriașului prestigiu pe care ni-l insuflă Anatole France, în afară de valoarea pur literară a operei sale: el aduce celor ce îl înțeleg, liniștea și încrederea sufletească atât de necesare astăzi, și atât de greu de găsit aiurea. Iată de ce, jubilenul ilustrului bătrân se poate considera ca sărbătorirea adevăratei înțelepciuni în sine.

CMY

TONIELLO

În ziua acela era mare sărbătoare la Roma din vremea veche. Roma pompelor creștine și ale sărbătorilor pontificale. Carcașii greoi, negri, cu ciucuri de aur, cu părul împletit roșu, străbătuseră orașul de dimineață mărșăluind solemn caarele antice încărcate cu lacheii îmbrăcați în culori vii, consilierii superiori cu rochii roșii, camerieri în violet, preoții orientali care mai poartă încă mitra regilor magi, gărzile nobile cu armura damaschinată, senatorul Romei cu pași lui cu togă cu pene, Prinți asistenți la tron în tunici de postav de aur; toți demnitarii Curții proști și civili îmbrăcați cu cele mai strălucitoare vestimente. Era Paștele Invierii cum se zice acolo, cea mai

vestită solennitate romană. Și pe când se săvârșea înăuntrul bisericii ceremonia impunătoare a serviciului papal, o lume sgomotoasă, împotrătită se înmulțea din ce în ce pe imensa piață exterioară cuprinsă între brațele curbe ale galeriei cu colonade monumentale. Furnicarul omenesc se strâmăna într-o amestecătură originală, împreunând culorile vișoale ale țărânilor gătite de sărbătoare cu petele mătăsoase ale umbrelor aristocratice.

Minteamul țărănesc și jacheta engleză, toate clasele sociale și toate limbele din lume, se întâlneau în acea mulțime veselă și bălțată, a căror impresii deosebite se dau pe față printr'un vuet mare.

În mijlocul pieței între obeliscul central și portalul templului, armata formează un careu care rămâne singur gol în acea lume nestatornică,

și care este ocupat de statul major cu muzică și drapel.

Așteptarea este lungă sub soarele nemilos. Dar de odată se face tăcere în această lume multă. Deasupra intrării se zăresc decoratorii camerei apostolice, drapând cu catifea roșie balcoanele exterioare în semn că ceremonia se sfârșește înăuntru și că papa va apare ca să dea binecuvântarea *Urbi et Orbi*.

În adevăr, iată cortegiul episcopilor și al cardinalilor care a suț scara interioară, vine să ocupe loc pe terasele care înconjură piața deasupra colonadelor circulare.

Apoi la balconul central din față, iată suveranul, cu slita albă, cu cele trei coroane suprapuse, așezat pe un tron pe care-l duc pe umeri purtători în haine roșii înconjurați de evaetae înalte de pene albe.

Tronul este depus nu pe balcon ci chiar pe balustrada balconului astfel că planează deasupra poporului său.

Soldații prezintă arma, trâmbițele sună: o aclamație măreață răsună și se prelungește până la Castelul *Saint Ange* ale cărui tunuri bubne de mai multe ori. De jos, de unde este strâns poporul, de pe terase unde sunt grupurile de prelați, toate privirile sunt ațintite asupra figurii papii. Printre episcopi unii s'au plocotit, alții pleacă capul, alții își ațintesc cu curiozitate ochelanele: dacă ar trebui să cred eu gurele rele, aceste ochelane puțin smerite ar veni din Anglia... sau din Franța.

Cu toate astea, de sus de pe balustrade trâmbițele de argint a gărzi nobile cântă o fanfară sonoră și cadențată de un efect pătrunzător. Se face tăcere, cucernică, absolută. Oficiantul tot stând jos citește o formulă lungă de rugăciuni...

De odată vocea lui se rădică puternică și răspicată, este auzită curată până la marginea pieței; el se scoală cu brațele în sus ca ridicat între cer și pământ: toată lumea în genuche, el cântă întorcându-se pe rând spre cele patru puncte ale orizontului, cuvintele bine cuvântărei sfinte.

Asistenții ridică capul în mijlocul unui tunet de urale. Apoi unul din ei: ține un pergament făcut sul în mână, este bula de iertare, textul binecuvântărei care a fost dăruit orașului și lumii întregi.

Preotul arunca maestos în vânt sulul de hârtie, care se desfășoară și coboară deasupra mulțimei. Atunci în bulzile grozave se produc. Fiecare se naltă, se întinde, se sue în spinarea vecinului când îngăduie și chiar unsoari când se supără: este vorba să fie fericitul, favoritul hazardului, să prindă și să ducă acasă bula... care va purta noroc la mai multe generații în familie.

În anul acela, la Paștele Invierii,

Din Cerdacul mănăstirii

— SONETE —

Leontin Iliescu

III

*Mă simt mai slobod după rugăciune
Și sbor voios ca pasărea 'n pădure; —
Atâtea vrăji vin parcă să mă fure
Că-mi pare mănăstirea o minune.*

*O, Doamne, o ispită stricăciune
Ridică-mi-o și gândul celor puri
Imprăstie-l tu slabelor făpturi
Din mila ta s'apuce drumuri bune.*

*Și imblânzește-mi valul de păcate
Să trec zâmbind în mândra ta cetate,
Privindu-te uimit de fericire...*

*Că tu făcuși să infloriaască 'n mine
Un trandafir de cugetări senine
Ce parfumează ura cu iubire.*

II

*„Și nu mai bate toaca de utrenii,
Iar mi-za-noapte a trecut de mult...
In mănăstire singur mai ascult
Concertul noptii aria Selenii.*

*Și nu mai știe plumb sub umbra genii...
O boare dulce-mi vine prin ferăști.
Tu, fire, cât de mult mă 'ntineresti
Cu revărsări de sfinte mirodenii!...*

*O clipa aor... și zorile maiastre
Iși vor desprinde iarăși trandafirii
Din părul noptii prăfuit de aște.*

*Pe 'ntinsul, mândrul lac al mănăstirii
Domni-va iar Apollo cu noroc, —
Purtând pe umeri hlamisii de foc.*

*Veniți, poșoare, ceasul este greu,
La fagurii de miere ai credinții
Că doar în ea e semnul biruinții, —
Și parcă l-ași uitat pe Dumnezeu!*

*Goniți din lume demonul ateu
Ce v'a urcat pe rugul suferinții,
Și, după cum iubind trăiau părinții,
Tot astfel să trăim și noi mereu.*

*Zic vouă: nu-i, credința o minciună
Și viața nu se 'ncee pe pământ,
Iar moartea este numai un cuvânt.*

*Și un popas în care ni s'adună
Tot ce 'mpletirăm bun și rău sub soare
Ca să 'mplinim suprema-ne chemare.*

IV

*E un popas ce vieți de vieți le leagă,
Purtându-le prin rosturi preursite
S'atingă visul ce desăvârșit e
Și luminos pe-o vecinicie 'ntreagă, —*

*Să nu vă temeți, oameni de nimic,
Ci numai de păcate și de voi —
Purtați în voi și roze și noroi,
Satani și ingeri pe un glob pitic.*

*Bizar amestec de pământ o cer
De-acest vârtej vă leagă un mister
Ce 'nchis vă stă din leagăn la mormânt.*

*O clipă, totuși, vi s'arată 'n sare
A tainelor adâncă deslegare...
E clipa când plecați de pe pământ...*

pe când tronul papal se reîntoarcea majestuos, bula *Urbis et Orbis* se roti încet pe piața Sfântului Petru, se învârti când în dreapta, când în stânga, înșelând rând pe rând multe speranțe... Înșfârșit scapă caprițioasă de cele o sută de mii de brațe întinse, trece sburând peste linia soldaților care prezintau arma și cade în mijlocul pătratului lor. Acei soldați erau voluntari, strânși din toată Europa, mai cu seamă din Franța; erau zvonii pontificali.

Nu e nici unul dintre aceștia care să nu se gândească să facă o mișcare ca să apuce hârtia norocoasă; care să nu se gândească la bucuria sfântă a unei mame sau a unei surori, pentru care această reamintire ar fi fost foarte scumpă. Dar consemnul înainte de toate!

Disciplina era strașnică în acest mic corp de elită: eel arată arare ori mai energie astăpânire de sine ca atunci.

Erau armați de serviciu: nici unul în rânduri nu cedă puternicei ispite. Teperi ofițerii și soldații păstrară fără să se clintească, poziția reglementară. Spectatorii rămăseră uimiți, cu toate astea bula trecuse de linia baionetelor nemșcate: ca căzu pe pietrele pieței lângă micul pluton format din trâmbițași care ocupau centrul careului cântând. În acel minut, unul dintre trâmbițași, un italian — erau câți-va la regiment

— un copilandru cărui i se zicea în chip familiar Toniello, încetă o clipă să trâmbițeze cu tovarăși săi, să deplasa cu câțiva centimetri, se aplice și luă de jos pergamentul norocos care dispăru în buzunarul său.

Toate astea durară o clipă: dar un ochiu de liux zărise pe Toniello, ochiul unui locotenent care nu glumea. După paradă micuțul și bietul italian fu apostrofat cu o asprime adevărat militară asupra nesupunerei pentru nemșcare și buna ținută. Copilul era bine notat, fire bună, foarte ordonat: observația îl mâhni.

— Mâna mea de bun creștin, mă-

na mea mă mânca grozav d-le locotenent; și apoi mai pune că și dracu mă împingea de aproape.

Dracu intervenind în afacere așa pe neașteptate, înblânzi pe strașnicul ofițer Toniello scăpă cu o mustrare... și pergamentul sfânt ajunsese iute într'o mică fermă din Albano să înnebunească inima unei bunioi care fu cât p'aci să moară de sfânta bucurie!

Vremea s'a scurs!

Iată iar aceeași trupă armată.

De data asta este pentru bătălie...

La cinsprezece Leghe de Roma.

Mitrălia pârăe: sângele curge; și trâmbița lui Toniello răsună.

Locotenentul îi spune: „Haide surflă!

Sună cu 'ndrăzneală. Este momentul să însuflețim camarazii, suntem unu contra douăzeci!...

Dar de odată trâmbițarea să 'ntre rupe.

Locotenentul se supără: se 'ndreaptă spre Toniello: — Dece taci, hei! tu de colo? Dușmanul o să creadă că slăbim în partea asta. Sună! Doar că n'o fi de data asta tot mâna care te mănâncă ca de data cealaltă!

O! acumă numai d-le Locotenent! bălbăie sârmanul băețandru palid ca un mort... brațul drept îi fusese luat de o schije de obuz la câțiva pași de parte!

El nu căzuse la pământ. Cu privirea rălăcită își fixa brațul amputat fără veste care zăcea jos într'un lac de sânge cu instrumentul intact.

— Poți umbla, sârmanul meu copil? dute iute la ambulanță, comandă ofițerul de odată imblânzit.

Nu, nu, d-le Locotenent! Nu vreau să dau înapoi! Și Toniello nesupunându-se își strânge ultimele puteri, se pleacă, ridică trâmbița cu mâna stângă, o duce la buzele învinate, și apoi sună asaltul... până când gura și ochii i se închid pe veci! Astfel micul Toniello a păcătuit de două ori contra disciplinei.

Trad. de Eufrosina Pallă

A murit coana Vița!

— IMPRESII —

A murit coana Vița! Biata femeie! Deși o știam bătrână și destul de neputincioasă de câțiva ani, totuși, am rămas nedumerit când am aflat această veste. Când amicul Petrișor îmi spuse alaltăeri seară să mergem la „mansarda” sub pretext că s'a întâmplat un eveniment straniu, eram răs, căci îl știam poznaș și credeam că vroia să mă fure iar dela ocupațiile mele zilnice, dar presimțind în același timp că se petrece ceva cu adevărat rar, eram găsit prins deodată în mrejele tăcerii și ale emoției, așteptând vestea cea nouă.

— A murit coana Vița! replică

amicul. Sârmana femeie! O văzusem cu câteva zile înainte. Și vai cât se mai chinuia! Vedea ceva nedeslușit înaintea ochilor, dorea să-și vadă rudele, pe Dragomir fiul cel mic, un cabotin de artist care nu se mai interesa de nimeni ai lui — avea plăceri bizare, și din când în când întreba și de mine. Așteptam ziua însănătoșirii să poată eși dar la preumblare, să vadă șoseaua iubită, căsuța ei consacrată dela cafenea și loja dela teatru... Toate simptomele călătoriei eterne pe care bătrâna le traducea în folosul său.

Bine că a murit! Era un supliciu

atât pentru ea, cât și pentru Cristel, unica fiică care se sacrificase pentru familia-i nerecunoscătoare, pentru bătrâna care devenise în ultimii ani săcâetătoare și pretențioasă și pentru care rămăsese până la 35 de ani nemăritată. Nu că n'ar fi avut parte de destule biata fată, că era doar barnică și cumsecade, dar împrejurările toate în funcție de starea bătrânei mame, o aduseseră aci.

La „Mansarda“ ne întâmpina Delia, edecă a mansardei și cea mai mare reată figură a ei. Rece ca și când n'ar fi fost nimic important, crezând veste cunoscută și de mine, ne invită pe ea în cameră să ne încălzim și apoi să mergem să vedem pe coana Vița. Discuția se produsese în fața camerei coanei Vița, care o lăcuisem trei ani dearândul.

N'am putut rezista pomirilor firești, cu toată invitația Deliei și punând în mod mecanic mâna pe clanta ușii, am intrat să văd pe coana Vița... Au intrat toți cu mine. În cameră nu era nimeni, afară de coana Vița. Oglizile acoperite'n ghulgiu, iar peste bătrână trasă o rețea fină care făcea să se contureze liniile deformate ale cadavrului. La cap un vas cu câteva lumânări, dintr-un trunchi de două — cele mai mari — se

îndoiseră peste marginea vasului, atârându-se în jos, și care făcuseră flacăra mare când ceara se topi, iar fitilul se aprinse mai mult ca de obicei.

Sărmana coana Vița! Întinsă pe canapeaua pe care dormiseră și eu cu doi ani mai înainte, când oferisem pentru câteva seri camera unor amici pe cari iam găzduit, zăcea acum pentru totdeauna, fără simțire, părăsită de copii, uitată de prieteni, cea mai cumsecade bătrână pe care am cunoscut-o vreodată.

Trăgând vălul de pe fața bătrânei, savanta — cum o supranumiseră băcții pe Delia fiindcă vorbea corect câteva limbi occidentale și se îndeletaiea cu speculațiile filozofice din când în când aceasta o găsisse mai frumoasă ca altădată și oarecare farmec chiar în expresia figurii. Treșării atunci! Trebuca să fii femeie să ai timpul de-a observa toate acestea.

Simții o revoltă în cul meu și o insultă la adresa dispărutei, când în câteva zile înainte aceeași domnișoară îi găsea cusururi destule... Viață ciudată și firi incoșente!

Am rămas extaziat apoi câteva clipe, fără a spune pentru ce! Știu totuși că era extaz, numai lucrând nicei voința și nicei inteligența, ci doar un sentiment, un puternic sen-

timent de induișoare care mi răsturna vederile și teoriile cu decenii înăpoi! Ca o urmare firească a acestei stări, făcui semnul crucii, pe care-l uitasem d'un cârd de vreme, mă închinai d'asupra moartei și sărutându-i mâna uscățivă, pală și rece, părăsiram camera, rugându-mă puterii creatoare pentru liniștea ei...

Pe culoarul mansardei, țipetele, cânturile stridente și veselia își împuiau urechile și își înghețau sufletul. Acelaș tumult care întotdeauna a caracterizat „mansarda“, credeam că de data ceta își va găsi refugiul în cutele rușinei, pentru a cinsti cu liniștea cuvenită pe bătrâna dispărută... Dar de unde? Cei pasă tomenirii întregi de durerea altora și de respectul aproapelui, când asemenea acte ar îmbolnăviro? Știam destul de bine toate acestea, dar nu puteam să-mi închipui ca acești gălăgioși cari nu erau oameni de rând — ei studenți — să nu respecte pe coana Vița!... Dar, de multe ori un s flet necultivat este capabil de acte mai generoase de cât mulți „burduf de carte“ cari neg evidența, și-si bat joc de tot ce-i firește și frumos...

(Continuarea în numărul viitor)

Victor Scărlătescu

Basarabia în pictura rusească

— cu două tablouri de pictorul rus Pahomov luate din viața Basarabiei —

Basarabia a interesat mult pe ruși din punctul de vedere al pitorescului ei. Pământul lor întins de stepă și pădurile lor de brazi pe

nul și același trăind în izbele (casele) lor murdare alături de vite, fără cea mai mică urmă de găteală și înfrumusețare, îi dezgustau și rușii aler-

cum era la moldovenii din Basarabia.

De aceea găsim mulți pictori ruși cari s'au ocupat cu Basarabia. În special Pahomov a cutreărat toată Basarabia și a pictat tipuri și peisagii din această provincie, cărora de multe ori le-a adăugat și notele

Tablouri din Basarabia de pictorul rus Pahomov. „Acasă după cumpărături“.

nesfârșitul întinderilor netezi pictice și ei căutau locuri mai deluroase, râuri șerpuiind prin dealuri, peisagii accidentate. Mușicul lor u-

gau printre popoarele cu o dezvoltare mai mare care le fermecau privirile cu frumosul și al caselor lor din afară și a așezării ei lăuntrice.

lui de drum care însoțeau în diferite reviste reproduceri după lucrările sale.

Așa este tabloul lui „Acasă cu

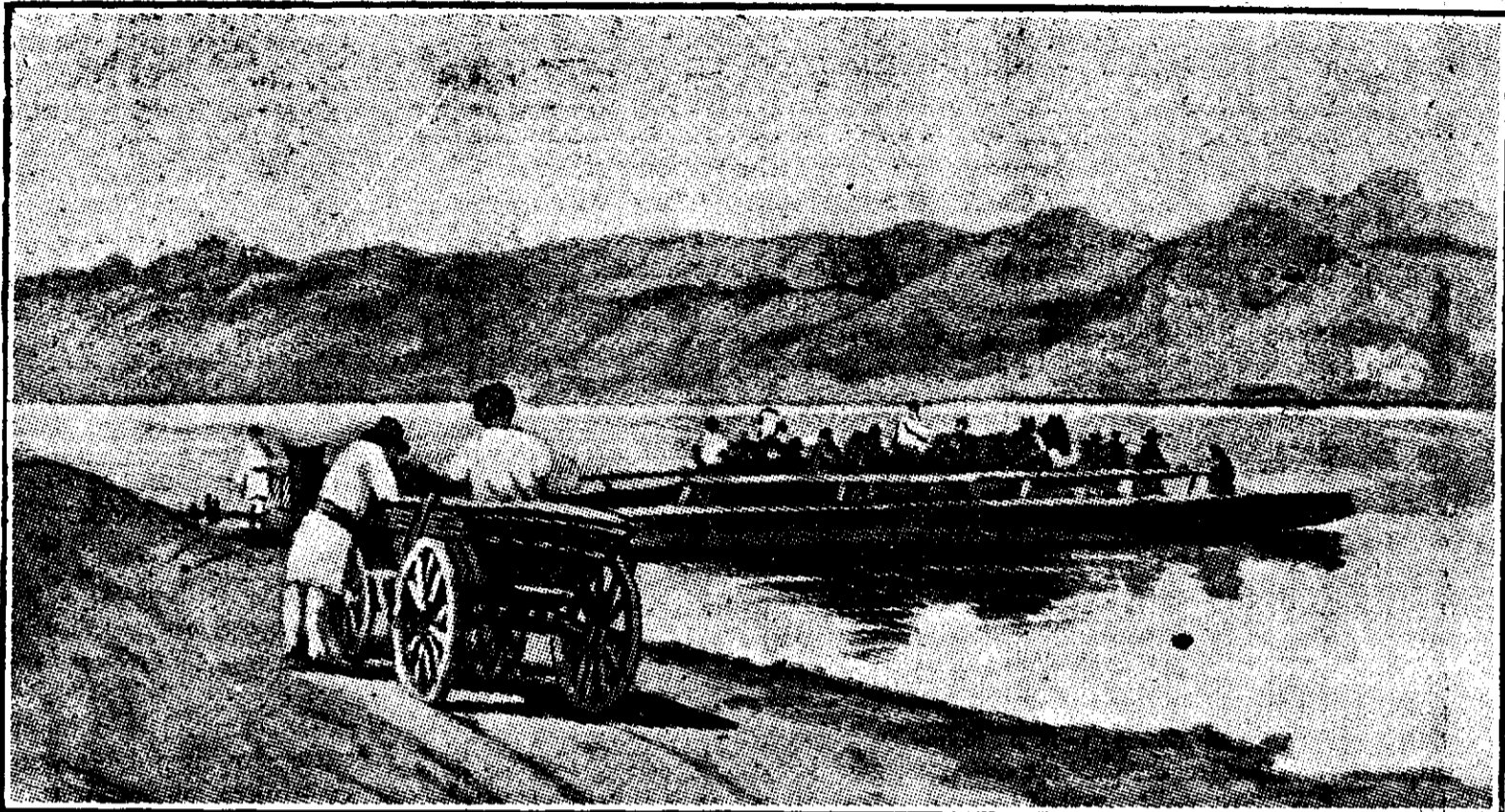
cumpărăturile" care reprezintă, zice însăși Pahomov, tipurile de țărani basarabeni. Arși de soare, dar musculoși, în cămășile lor albe și în căciulile de oi sau pălăriile de păslă ei amintesc pe maloroși — popor de oameni curat și cu mult simț artistic.

mers spre sat acum, dar n'ai încotro!". Numai de ar fi tot necazul drumul acesta prin zăduf, dar câte necazuri nu'l așteaptă în sat pe bietul moldovan!

Un alt tablou tot de Pahomov „La o trecătoare pe Nistru" ne transportă, zice singur pictorul în notița

greu navigabil, de aceea trecerea se face pe mari plute de lemn, care însă nu prezintă prea mari garanții de soliditate".

Azi Nistrul a devenit graniță țării românești, pe el nu se mai trece de cât clandestin și cu riscuri și mai mari ca în trecut, dar pitorescul lui

Tablouri din Basarabia de pictorul rus Pahomov. „La o trecătoare pe Nistru“.

Cumpărând de la târgul din orașel tot ce i-a trebuit gospodăriei moldovanul se îndreaptă spre casă. Soarele îl arde de sus și hainele lui par că lucesc ca varul sub bătaia razelor, iar jur împrejur e tot pustiu, nici umbră, nici răcoare. Nu e ușor de

ce însoțește tabloul reproduș în revista rusă Niva pe anul 1903, în pitoreștele maluri ale Nistrului. Coborând din înălțimile Carpaților, el se mișcă repede între malurile lui stâncoase și uda vechile monastiri și sate. De și are ape multe, Nistrul e

a rămas tot așa de mare și ar trebui să fie locul de excursiune al tuturor acelor care voesc să cunoască frumusețile nouei Românie.

Dr. I. Duscian

STAU CRINII

Stau crinii morți în gastele de eeară
Și'n jurul lor exal melancolie;

O, ... trist e soarele în asfințit de seară
Și trist i-aștept pe ei ca să re'nvie !!

Derar învia; să înflorească crinii !!!

Să-i văd răsând în glastele de aur...

O, ... chin nemărginit al vinii

Ce mi-a călit al desnădejdei faur !!!...

Te-aș crede atunci Dumnezeu mare;

M'aș închina pe altarul tău feerie

M'ași închina și ție măreț soare

Aș fi etern copil curat, cucernic !!!...

Dar crinii's morți... ei nu mai re'nvie

Și'n jurul lor exal melancolie;

O, ... nu e „ea" în non o-aștept să vie

S'a dus și'n mine fericirea moare !!!

Vasiliu-Bârlad

NOUILE PREMII FIATELICE
ALE
UNIVERSULUI LITERAR
— Pe luna Mai 1924 —
CUPON No. 4.

O nouă mișcare poetică în Franța

HAIKAI

Un haikai este o poezie japoneză în trei versuri, primul de cinci silabe, al doilea de șapte și al treilea de cinci, în total, șaptesprezece silabe.

Astfel este definit haikai-ul în revista „Les Nouvelles Littéraires” Picături de poezie”, „epigrame lirice”, „simple tablouri”, în trei versuri; poeții Japonezi cari au scris haikai-uri, haikini, au născocit această formă, voind par-că, să dea oamenilor grăbiți cari n'au timpul să citească poeziile lungi, un comprimat de poezie, lipsit de verbalismul atât de drag poeților.

Iată un pastel japonez în formă de haikai:

O sămânță de ardei roșu...

Puneți aripi:

Este libelula

(Basho)

Aktul inspirat de trecerea tuturilor lucrurilor:

Ele înfloreșc — atunci
Sunt privity — atunci florile
Se vestejesc — atunci...

(Onistsura)

Poeții francezi au încercat să facă și ei hai kai de diferite numere de silabe. Voind să arate menirea acestei forme de poezie, Julien Vocance scrie:

Le poète Japonais

Essuie son couteau:

Cette fois Péloquence est morte !

Intr'un hai kai trebuie să exprimăm simțirea sau cugetarea într'un chip cu totul precis, fără vorbe de prisos, de aceea poetul japonez își șterge cuțitul cu care a omorât elocvența în poezie. În trei versuri trebuie să facem să scapere emoțiunea cea mai intensă sau să ascundem un tablou fermecător care să se ridice treptat în minte sugerat de cele șaptesprezece silabe.

Nu știu dacă poeții noștri vor adopta această nouă formă, vom publica însă cu plăcere poeziile mai reușite,

1) Poetul japonez își șterge cuțitul: De astă dată elocința e moartă.

VALEA ALBĂ

Văzută de pe Năsepiște *)

Pentru cea din urmă oară aste locuri poate văd,
Poate că pe culmea asta altă dată nu mai şad....
Ce priveşte pe vale l... E atâta de măreaţă,
Că ce-a fost odat' aicea prinde' acum în minte-mi viaţa
Toate sfintele ţărîne ale leilor stră buni
Ies la soare, să vorbească de vestite le minuni
Şi de şi tabloul este liniştit şi făr' de grijă,
Înainte-mi par'că luptă numai oase, numai schiţă
Şi de şi tăcere sfântă e acum şi e de veacuri,
Valea 'mi pare 'nsufleţită. Suliţi frânte lângă steaguri
Scuturi strălucind la soare, leşuri vinete ori calde,
Toate într'un val de sânge se întrec ca să se scalde...
Ce roşită e Moldova !!... Par'că liniştitu-i curs,
De când ţine dânsa minte, purpuriu așa s'a scurs...
Din câmpie ies se pare, cărd de piepturi oferite,
Luptă aprig între ele până ce-amu fesc lovite,
Apoi altele iau locul celor duse'acum pe veci
Şi'ntr'o clipă sunt şi ele un morman de trupuri reci...
Cad de suliţi cai şi oameni, ard că mine de săteni,
Trece Ştefan ca năluca, urmărit de doi curteni,
Ochiul meu îl fugăreşte în sălbateea lui goană
Şi de'abia că mai zăresc scipitoarea lui coroană,
Un vârtej de praf l'ascunde şi de urmă i'am perdut.

Acum lupta conteneşte, sgomotul par'e'a tăcut,
Dar de-o dată prin tăcere, fioros şi crud răsună
O sălbatecă strigare. E'ndârjita semi-lună
Ruşinată de izbândă-i, vrând prin răcnet nebunesc,
S'ngrozească bărbăţiu Domnului Moldovenesc.
Dar de şi viteaza ceată a lui Ştefan e înfrântă,
Surile creştinătăţii nemurirea ei o cântă.

Tot purtat așa de gânduri, nici n'am mai băgat de seamă
Că furiş se lasă seara şi că'n sat încep să geamă
Vitele dela păşune, că apusu 'ncet s'a stins
Şi că bolta cenuşie lumânarea şi-a aprins.

Victor Bilciureanu

*) Hotarul moşiei David, judeţul Roman.

de acest gen, de acela am şi scris una
ca exemplu, în româneşte :

— Poetul e mort :

Acum e nemuritor,

Dar nu mai scrie...

Nikita Macedonski

Tragerea premiilor filatelice

Iată rezultatul tragerei premiilor
filatelice pe care ziarul nostru le-a
oferit gratuit pe luna Aprilie 1924.

Au câştigat câte un lot de mărci
streine următorii :

Inginer M. Secăreanu, str. Ştirbey
Vodă 30, Râmnicu Vâlcea;

Ioan Th. Bărbulescu, str. Turda
No. 97, Loco;

Nellu Stoiculescu, str. Fraţii Go-
leşti No. 100, Craiova;

Alex. Gheorghiu, str. Dionisie 51,
Loco;

D-na Irena Căpit Tănase, str. Ge-
neral Berthelot 10. Oradia Mare.

Th. Cristescu, str. Cantacuzino 72,
Ploeşti.

Filatelia în teatru

Un teatru din Londra, Kingsway-
theatre, a reprezentat o piesă cu su-
biect filatelic „The Philatelist”.

Iată subiectul : Doui colecţionari
vechi prieteni au trăit întotdeauna
în termeni buni, până în ziua când
unul din ei are norocul să-şi procure
cu prilejul unei vânzări, singurul e-
xemplar cunoscut „mottled blue din
Lagos, pe care celălalt îl dorea de
mult. De necaz se îmbată, adoarme
şi visează că a pus stăpânire pe sus-
numitul timbru, după ce a asasinat
pe rivalul său.

Fericitul posesor al timbrului La-
gos, aflând de disperarea prietenului
său, se hotărăşte să ofere timbrul. În
cele din urmă, după o mulţime de
peripeţii, acesta e aruncat în foc de
către o femeie curajoasă din cauza
incidentelor produse de el.

O intrigă fericită între fiul şi fiica
celor 2 filatelişti, contribuie prin far-
mecul ei la atracţiunea întregii pie-
se.

Mărci noi

Anglia : Cu prilejul expoziţiei dela
Wembley, s'a emis o serie de două

mărci : 1 penny roz, 1½ penny brun.
Grecia : S'au emis cu prilejul cen-
narului lordului Byron, două mărci,
minunat executate, de o fineţă ire-
proşabilă : 80 lepta albastru, 2 drach-
me violet şi negru.

Ungaria : A apărut o interesantă
serie de trei mărci — în scop de bi-
nefacere, de 300, 500 şi 1000 coroa-
ne.

Guatemala : A apărut o nouă se-
rie compusă din 9 mărci : 10 coroa-
ne, oranj şi albastru; 12½ coroane,
verde; 25 coroane, brun; 75 coroane
violet şi negru; 90 coroane, roşu în-
chis şi negru; 1 p. brun şi negru ;
1 p. 50 coroane, albastru şi oranj;
2 p. roş şi negru; 3 p. verde-albastru
şi negru.

Paraguay : S'au emis două mărci
noi : un pesos şi 5 pesos.

Din prima, emisiunea e de 150.000
exemplare, din cealaltă 20 mii nu-
mai.

Informaţiuni filatelice

Franţa : Seria mărcilor olimpice
va fi retrasă din curs la 30 Septem-
brie.

Danemarca : Cu începere dela 1
Mai au fost retrase din circulaţie așa
zisele mărci de serviciu.

În zilele de 18, 19 şi 20 Iunie se va
ţine a zecea vânzare a nenumărate-
lor mărci din colecţia Ferrari. din
stocul imens încă nevândut.

Dreptatea satului

— ANECDOTA —

Lăcătuşul dintr'un sat

Hotărât-a judecata

Ca să fie spânzurat.

Lăcătuşul cât se pare

Făptuise-o poznă mare.

Dar cum vestea s'obliceşte,

Satu'n clipă se sburleşte

Mic şi mare se ridică :

— Nu-i dreptate va să zică !...

Nu-i dreptate!! Vrem dreptate!

Satul pleacă să ş'o cate.

Pleacă toţi cu mic cu mare

Ese 'n colo din hotare,

Razna 'n sus peste câmpie,

Puşcă la Isprăvnicie.

— Ce e, lume !!. Ce-i, creştini !!

Staţi ! Inceţ ! Nu fiţi haini !.

— Nu suntem haini fârtate.

Ne 'nchinăm cu sănătate ;

Dar voim, mă rog, dreptate!

S'a sronit la noi în sat...

Lăcătuşul judecat

Ca să fie spânzurat !...

Judecata dacă vrea

Facă ce poşteşte ea,

Dară satul vrea dreptate

Şi-a venit să ceară-acuș

Să-l ertaşi pe lăcătuşi !...

Lăcătuş e numai unul

În tot satu-aci la noi...

Dar să spânzure-un cizmar

Că cizmarî avem vr'o doi.

Th. D. Spornic

GEORGETA DUCREST

AMINTIRI DESPRE IMPĂRĂTEASA IOSEFINA

Traducere de CNST. A. I. GHICA

Peste o săptămână, privind amănunțit în jurul meu cum stă lumea la masă, cum mănâncă și cum bea, m'am hotărât să mă servesc cu toate felurile.

Impărăteasa era servită la masă de cinci valeți. Mâncărurile erau servite în farfurii obicinuite de porțelan și numai în zilele de ceremonie serviciul era de Sevres.

Ludovic Bonaparte

Dejunul dura aproximativ trei sferturi de oră, după care invitații se retrăgeau cu toții într-o galerie care slujea de salon. Impărăteasa cosea apoi la gherghel și tot astfel majoritatea doamnelor în timp ce un șambelan de serviciu citea cu glas tare un roman. (Acolo am auzit pentru prima oară *Itinerariul* domnului de Chateaubriand.

Dacă timpul era prielnic făceam câte o plimbare cu trăsura în frumoasa pădure dela Evreux sau prin împrejurimi.

Plimbările acestea care durau de obicei până la ora patru se făceau în trei trăsuri. În prima lua loc Majestatea Sa, d-na d'Arberg, o doamnă de onoare și o străină. Restul Casei lua loc în celelalte trăsuri.

Masa de seara avea loc în totdeauna la ora șase.

La această masă participau aproape în totdeauna câteva persoane din Evreux, prefectul, primarul, colonelul regimentului de cuirasieri care era în garnizoană precum și diferite doamne.

După masă Impărăteasa desemna pe aceia cu cari voia să joace cărți. Nu se juca pe bani când asista vreun străin în schimb când partida avea loc cu persoane din anturajul ei, juca pe trei franci miza

D-na d'Arberg desemna de obicei persoanele care urmau să ia parte la partida de cărți; ceilalți, în special tinerii se duceau într'un salon vecin unde se afla un pian și o harpă.

Se făcea muzică și se dansa. Uneori râdeau cu atâta zgomot în căt d-na d'Arberg era nevoită să intervină; dar Josefina o împiedica, asigurând-o că veselie aceasta sinceră îi plăcea și o distra tot deodată. La ora 11 treceau cu toții într'un salon naș unde se servea ceaiul. După ceai străinii se retrăgeau. Impărăteasa mai rămânea o oră cu noi și ne povestea fel de fel de lucruri. În convorbirile acestea se putea judeca mai bine spiritul și bunătatea ei.

La miezul nopții, dansa se retrăgea în camera ei de culcare; în schimb noi mai rămâneam încă multă vreme clădind și râzând.

CAPITOLUL IV

Castelul dela Navarre. — Doamna Sans-Gêne. — O loterie la Curtea Iosefinei.

Navarre, după cum se spune, era înaintea revoluției un loc cu adevărat fermecător. Inconjurat și dominat de frumoasa pădure din Evreux, parcul era uriaș; cascade minunate curgeau în parcul plin de coloane și de statui.

De-asemenea mări grajdurile și tot astfel pavilioanele de vânatoare.

Duceam aci o viață care-mi plăcea foarte mult. Te simțeai atât de bine aci, încât n'ai fi voit să pleci nici o dată; cu toate acestea aveau loc și mici neînțelegeri în interiorul nostru. Intrigile și gelozii își urmau cursul; un zâmbet acordat de Majestatea Sa înora multe figuri. O camelie, floare rară pe atunci, care mi-a fost dată de Iosefina, mi-a adus o inamică pe care am păstrat-o de-atunci.

Totuși multe persoane din cercul acesta n'au cunoscut invidia; din numărul lor făcea parte și d-na de Rémusat a cărei pierdere a fost atât de adânc simțită. Devotamentul ei pentru Impărăteasă îi dădea un credit pe care îl utiliza pentru ceilalți. Am văzut-o în aceeași săptămână obținând trei sau patru lucruri de care altele refuzaseră să vorbească Impărătesei: „*Nimeni n'o plictisește sau importunează pe Majestatea Sa când o roagă să vie în ajutorul nenorociților, spunea ea; ca atare n'am nici un merit adresându-mă Impărătesei.*

Cu aceste cuvinte d-na de Rémusat căuta să micșoreze prețul incomensurabilei sale bunătăți. Recunoștința s'a însărcinat să publice acțiunile ei și stima tuturilor acolora cari au cunoscut-o a fost dreapta ei răsplată.

Impărăteasa ne vorbea de plictiseala care o chinuia la Tuilleries și de plăcerea pe care o resimțea când ceremonialul obositor al curței nu

Masa de jo.

Impărăteasa a fost nevoită să cheltuească mult pentru a face la Navarre diferite transformări.

Majestatea Sa se ocupase în special de întreținerea apelor care fiind neglijate deveniseră stătătoare pricinuind friguri palustre.

era respectat.

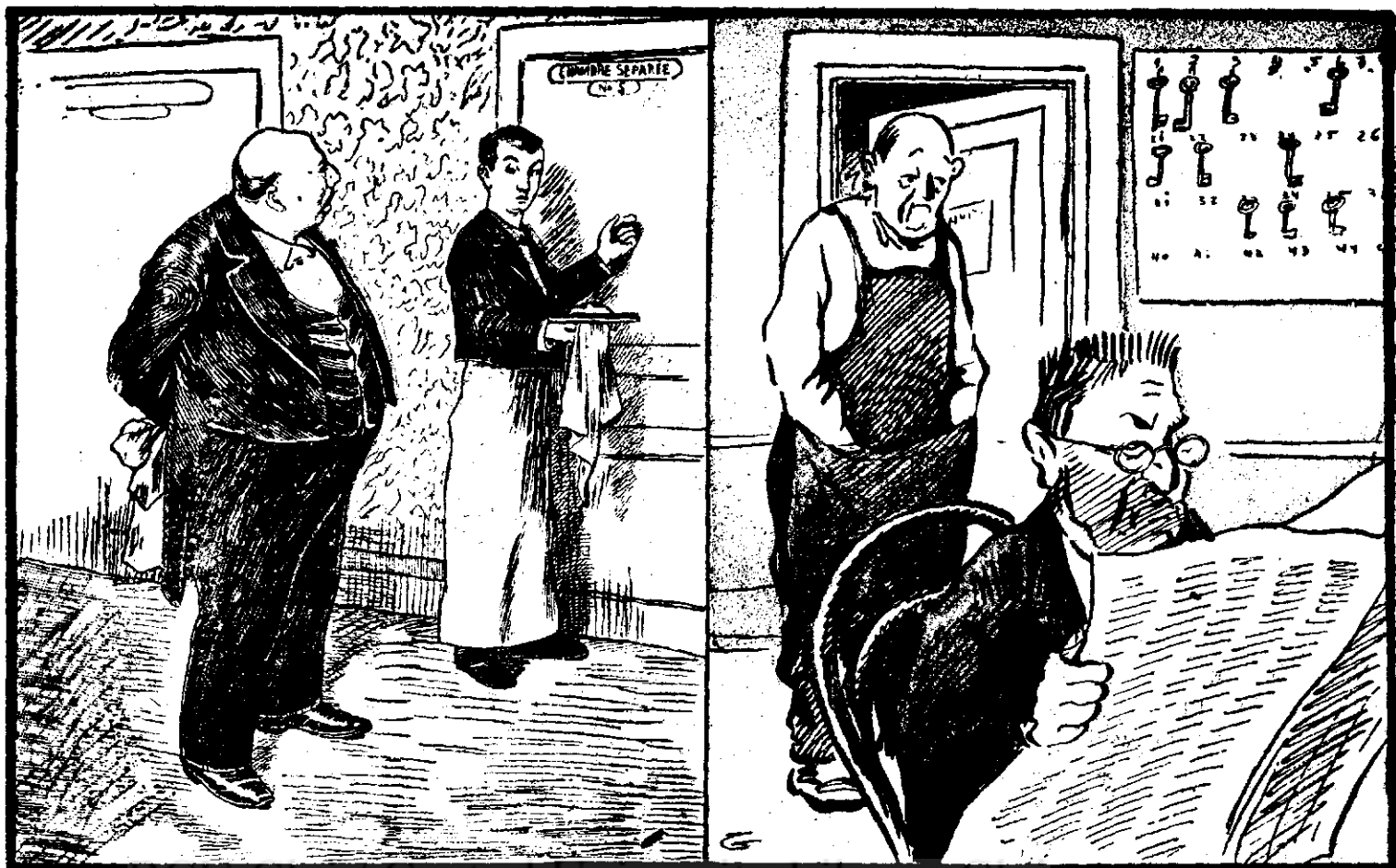
Cu ocazia aceasta ne-a povestit câte-va anecdote despre mareașala Lefebvre¹⁾, a cărei educație, după

1) În realitate porecla de Sans-Gêne a fost dată Terezei Figulier și nu mareașalei Lefebvre; talentul lui Sardon a creat pur și simplu o legendă.

Câteva hazuri

Moravuri

Distrat

Nu mai bate, chelner, poți să intri, m'am uitat eu pe gaura ușei.

— D-le intendent... a venit primăvara!
— Dă-i camera 18 l...

cum știe toată lumea, a fost mai mult decât neglijată.

Intr'o seară, la o recepție dela palat, a venit încărcată de diamante și de perle, căci, spunea ea, trebuia să poarte asupra-i, toată garderoba ei. D. de Beaumont, șambelanul de serviciu, anunță : D-na mareșal Lefebvre.

Impăratul veni în fața ei și îi zise:

— Vă salut d-na mareșal și duseasă de Danzig (titlu pe care d. de Beaumont îl uitase).

Ea se întoarse repede spre șambelan și îi strigă în gura mare : „Ei dragă titlu asta l'ai uitat“.

Ori cine își poate închipui hilaritatea pricinuită de răspunsul acesta.

Altă dată veni să ia dejunul cu Impărăteasa la Tuileries.

Majestatea Sa îi găsi un aer oarecum indurerat care nu-i era obicinuit ; cu grația-i obicinuită Iosefina o întrebă de motivele acestei supărări.

— O ! doamnă, e o poveste lungă pe care am să v'o spun, dar pentru asta ar trebui să plece muierile astea care rânjesc când mă privesc. (Ea făcea aluzie la doamnele de onoare ale Impărătesei).

— Bine voiți vă rog, doamnele

mele, să treceti în salonul alăturat, le zise Iosefina, convinsă că era vorba de un secret de familie.

— Și acuma, povestește-mi te rog necazul d-tale.

— Mi-a trecut Majestate ; dar vedeți mă simt încă mișcată de o nenorocire care m'a amenințat azi dimineață.

— Vai Doamne ! nu cumva fiul d-tale s'a bătut în duel ?

— Ce e prost ?

— Mareșalul ?

— Nu e vorba de el : am crezut că am pierdut diamantul meu cel gros ; eram sigură că-l lăsasem în iatac ; când m'am înapoiat însă acolo nu l'am mai găsit. Numai decât am cercetat cine a intrat în odaia mea. Mi s'a spus că ordonanța. Il chem și-i spun : Ticălosule mi-ai furat diamantul, vreau să mi-l dai fi-

ind-că țiu foarte mult la el ; este în tâuul pe care mi l'a dat Lefebvre ; dă-mi-l înapoi și n'am să-ți fac nimică ordonanța, un negru ticălos, îmi spune că nu-l are, atunci i-am poruncit să se desbrace în pielea goală. El vrea să se opună, dar în zadar fiindcă am știut să-l forțez și iată că dau de diamantul meu. O femeie proastă s'ar fi lăsat păgubașă¹⁾.

1) Povestea acestui diamant a fost scrisă într'un clip mai picant de domnișoara Avrillon în memoriile ei. (Va urma)

Toți acei cari se interesează și voesc să știe ce este spiritismul să consulte cartea :

Expunere succintă asupra
Spiritismului

Prețul Lei 20 prin mandat postal la Editura Revistei Științelor Oculte.
Șoseaua Doamnei 35, București

VIZITAȚI
Cinema „VLAICU”

RULEAZA:

Filmele cele mai frumoase și instructive